

ins ognar- og rættisviðurskiptum vildi tað ikki verið rolt um, at jarðaeigarin skuldi flingið nakran eykpart av grindini út yvir endurgjald til hann, ið hevur liðið frukta-, gras- ella annað spill, orsakað av grinda- drápinum. Fiskarin, ið veiðir fiskin úti á havinum ella kastar nót framvið strendurnar, letur ongan part til jarðaeigararinnar fyrri at sleppa til kasta veiðuna uppá land. Grindadráp er, táð talan er um jarðarinnar rætt til part, at javnseta við nótakast. Sjálv veiðingin hendir í sjónum, meðan fongurin verður drigin á land. Við nótakast er ikki talan um landpart. Hvið orðvísir við grindadrápi?

Jarðahvalurin er ein forntíðarleið. Í gomlum dögum, táð bondurnir søtu sum smákongar, tóku teir sær rættin til alla grindina. Men teir vóru ikki so nógvir í tali og máttu hava hjálpmenn til at reka og drepa. Bondurnir kunde tó ikki heina fyrri allari grindini, og flingu tí hjálpmenninir og hitt fólk ið nákað av avlopnum. Hetta gekk so í hevd soleiðis, at ein partur varð frábyttur til partar. Hesir partar vóru seini oktir av kongi til tað, teir nú eru.

At jarðahvalurin er órættvisur, eru flestir menn á einum máli um, men teir lógkonu eru ósamdir um, annaðhvørt hann í heila takið fellur inn undir grundlógarinnar § um, at ognarrætturin er óæmfilgur.

Táð javnaðarmenn reistu spurningin á tingi um at avtaka jarðahvalin uttan endurgjald — sambandsins og sjálfstýrisins endurgjaldsplanir eru skilaleysir — vóru teir lógkonu ósamdir. O. Effersøe helt, at jarðahvalurin var varduð í grundlógini, meðan E. Mitens ívaðist. Tessverri varð einki burtur úr javnaðarmanna uppskotinum um at lata dómsstólin avgera spurningin. Jarðahvalurin átti ov sterkar talsmenn innanfyri afturhalðsflokkarnar: sjálfstýrið og sambandið.

Spurningurin verður so: kann fólk ið sjálfvilt gera nákað fyrri at fáa dóm í jarðahvalsspurninginum, táð tingið einki vil gera hesum máli viðriktandi?

Eg hoyrði fyrri stuttum mann siga í sinni yvir jarðahvalssóttvisið: næsta ferð grind verður, gera vit eitt av hvorum: nokta at drepa grindina ella forða við makt, at jarðahvalurin verður

A/S BALSLEV & GOOS

TLF. 20 & 237 THORSHAVN TLF. 20 & 237

Træløst en gros & en detail.

Altid stort Lager af alle Bygningsmaterialer til billigste Priser.

Bl. a. sælges Mursten til 10 Øre pr. Stk.

ikin, men krevja hann býttan til partar.

Eitt er vist: hvørja ferð grind verður drápin, er hin stóra fjöldin í óðini yvir jarðahvalssóttvisið — og er tað eisini meiri enn skilaleyst, at hetta órættvisi framvegis skal standa við makt.

Annað órættvisi er, at teir, ið sjálvkravdir reka, drepa og hava alt striðið av grindini, ongan eykpart skulu fáa fyrri hella teirra hettisliga starv, meðan teir, ið vera bidnir at meta, merkja og fiska upp, fáa góða lön.

P. D.

Um studning til nýdyrkan.

Sum nógvum kunnugt, hevur staturin jattað 30.000 kr. til frama fyrri nýdyrkan í Føroyum. 10.000 kr. verða gódnar árliga í 3 ár, fyrsta árið er nú 1932—33. Peningurin er givin Føroya búnaðarfelag upp í hendur til at sita fyrri.

Peningurin verður givin burtur í styrk til fólk, ið velta upp úr nýggjum, bæði til veitingararbeiði, botnveiting og grótrudding sum eisini til grýðan av nýggjari dyrkijord og til 1 ára træðing og slætlan av hagaforð til graslendi.

Styrkurin verður latin til jarðarceigarar og leigarar, ið hava

livsvarugt leigumál fyrri sín og konu. Styrkurin verður fyrst og fremst latin til brúk, ið liggja saman, t. d. traðir í gylði sum kúfóður og meira og onnur brúk, ið kunnur javnmætast við tær.

Fyrri at styrkur kann latast, skal tað gerast ein skipan fyrri arbeiðinum, soleiðis at tað verður gjørdur ein uppdráttur (skitsa) yvir stýkkið, og har verða veitirnar settar upp á soleiðis sum tær skulu ganga, og tað verður ætlað um, hvat gerast skal við hvønn partin av stýkkinum og hvat arbeiðið kostar. Styrkurin kann so verða upp til 1/3 av tí, arbeiðið kostar, viðroknað tað fall fyrsta árið, tó hægst 140 kr. fyrri dekarin (1000 m², o. u. 1/2 sáttulendi).

Minsta vídd, styrkurin kann latast til er 1/3 dekar har nýdyrkingararbeiðið er fullgjørt, ella til 1 dekar av hagaforð, ið er javnað og turkað, so hon er dugandi til graslendi.

Tað kann latast styrkur til at grýða hagaforð fyrstu ferð, upp til 1/2 av tí, sum tilfarið kostar, ella upp til 1/3 av tí, sum grótrudding kostar at gera.

Skjól til bonarbrov og reglar um brúk av peninginum eru at fáa hjá búnaðarfelagsformanninum, har búnaðarfelag er, annars hjá sóknarstýrinum. Bonarbrovini skulu sendast til Føroya búnaðarfelag og kunnur altíð sendast, men fyrri at koma

í gylði sama figgjarárið skulu tey sendast seinast 1. desember. Við bonarbrovnum skal sendast arbeiðsskipan, sum er góðkend av búnaðarráðgevaranum. Hava menn onga slíka, er at venda sær til búnaðarráðgevarin um tað. Hjálpi til at gera slíka skipan kostar fólk einki.

Tá arbeiðið, ið styrkurin er til, er liugt, skal sigast Føroya búnaðarfelagi frá, tó seinast 15. mars fyrri sama figgjarárið. Arbeiðið verður tá sýnað, og verður tað góðkent, kann styrkurin gjaldast.

Føroya búnaðarfelag ræður fólk til, at ganga saman í bygðabúnaðarfelag, soleiðis at Føroya búnaðarfelag fyrri at spara arbeiði kann standa í sambandi við bygðinar gjøgnum felagsformenninir í staðin fyrri við hvønn einstakan. Tað tenir eisini bygðunum best. Tá sýnast skal, er tað nógv vert at tað eru felag, sum kunnur velja sær mann at verða við til tað, og tað verður rátt fólk til, at hvør bygð, so nógv sum gjørligt, savnar sín bonarbrov saman og sendir tey inn í senn; tað verður tá lagaligari at greiða arbeiðið, og tíð og peningur kann sparast.

Hetta, at gera búnaðarfelag í bygðunum er ikki einans at ráða fólk til fyrri nýdyrkingarstyrkin, men av so nógvum orsøkum. Tað er í øllum fori, at eitt slíkt felag kann vera til nytta, t. d. fyrri at leita sær kunnleika, fyrri at fremja felagsverk í bygðunum, eisini fyrri betri at skipa arbeiðið fyrri húsdjóra-alingini o. m. a. og so beinleiðis fyrri at kunnur verða við í Føroya búnaðarfelag og í starvi tess fyrri føroyskum landbúnaði í sínari heild.

F. h. v.
M. Winther Lützen.

Kommunalur kvøldskúli.

Tann, ið er socialt sinnaður, kann ikki annað enn gleðast yvir, at ymskar fyriføkir, ið skulu verða almenninginum til gagns, bendast ta socialu leið. — Her í Havn hevur verið hildin «privatur» kvøldskúli tey seinastu 7 árin, og at hann hevur verið til stórt gagn fyrri ungdomin, mugu øll ásanna. Men har hava ikki øll kunnad komið við, tí kostnaðurin hevur verið nákað stórur.

Vit kunnur ikki annað enn gleðast yvir, at ungir, fúsir lær-

arir taka sær um reiggj at menna unglingin andiliga, men vit gleðast enn meira yvir, at lærdomurin heretífir dags kann veitast ungdominum ókeypis. — Harra S. E. Matras, kennari ið hevur haft privatan kvøldskúla í fleiri vetrar, hevur nú sett seg í odda fyrri at fáa kvøldskúlan kommunalan, og at kommunustýrið vil taka væl undir er sjálvsagt — tað er tað plíkt til! Hinir kennararnir eru J. Joensen, kennari, og Chr. Matras, magistari. — Hópur av næmingum hevur teknað seg, og at allir næmingarnir samlast eina ferð um vikuna til upplýsandi fyrilestrar av ymsum mentaðum monnum, ella til upplestur, má gleða hvønn tann, sum dugur at virða tann týðning, mentun fólk-sins hevur.

Suðuroya-tíðindi.

Tvøroyri.

Á sóknarstýrissfundinum á Tvøroyri var til viðgerðar umsókn frá arbeiðarafelaginum «Fylking» um at eykaálíkna 10 procent av ársins skatti. Hesin eykaskattur skal bert nýst til neyðhjálpararbeiði. Menn kunnur avgreiða skattin í arbeiði, meðan teir — handilsmenn, fastlønðir og aðrir — ið ikki sjálfvilt kunnur arbeiða, gadda eykaskattin konstant. Hesin peningur verður so einans nýttur til arbeiði til arbeiðsleysar.

Sóknarstýrið víðitók eykaálíkníngina, og varð skrivað soleiðis til amtis:

«Som ekstraordinær Foranstaltning mod hervedende Arbejdsløshed i indeværende Vinter andrager Forstanderskabet, efter Opfordring fra Arbejderforeningen »Fylking«, Amtet om Approbation af en Ekstrapaalgning for Oktober Kvartal d. A. af 10 Procent af sidst stedfundne Paaligning.

Vedkommende Skatteyder kan erlægge Ekstraskatten i personligt udført kommunalt Arbejde.

Det Beløb, der ikke kan erlægges i Arbejde, skal kun kunne bruges til kommunalt Vej- og andet Nødhjælpsarbejde.

Begrundet paa, at Tiden er saa langt fremskredet, forventer man at erholde den omsøgte Approbation saa vidt muligt pr. omgaende.»

Moratorie-Løven.

Forslag til Lov om Betalingshenstand for Ejere af Landbrugsejendomme, Fiskere, Haandværkere, Handlende og Lønarbejdere.

(Fortsat).

Skal der gøres noget for Færoerne i den Betning disse Love peger, forekommer det os, at det maa ske ved en særlig Lov om Hjælp til Ielpelige Opnaelse af Akkord for Næringsdrivende der uden egen Skyld er kørt fast samt om passende billige Lønn til Driftens Forsættelse.

Vi vil afholde os fra at fremkomme med noget Forslag men forventer at det høje Lagting vil tage Hensyn til vor Anskuelse og fremkomme med et saadant til Regeringen.

Ærbødigt for Bestyrelsen
R. Rasmussen,
Sekretær.

Føroya búnaðarfelag.

Thorshavn den 27. Juli 1932.

Til Færo Amt!

I Anledning af det høje Amts Skrivelse af 13. ds. F. A. J. 1932 Nr. 859 skal man tillade sig at udtale:

Uden at Foreningen har fordybt sig i Løven mere tekniske Bestemmelser vedrørende Betalingshenstand, og idet der samfundt ses bort fra Løvens Bestemmelser, hvad angaar Fiskere, Haandværkere, Handlende og Lønarbejdere, finder man Anledning til at foreslaa, at Løvens Paragraf 3 første Stykke til Slutning, i Fald Løven skal gøres gældende for Færoerne, ændres saaledes, at Føroya búnaðarfelag (Færoernes Landboforening) vælger de to Medlemmer, hvis Valg efter Løven i uændret Skikkelse er henlagt til Landsdelenes Landboforeninger og den Husmannforeninger med et Medlem valgt af hver af disse.

P. F. b. v.
(sign) M. Winther Lützen.

Føroya Arbeidarafelag.

Thorshavn, d. 23. Juli 1932.

Til

Færo Amt.

I Besvarelse af Amts Skrivelse til »Føroya Arbeidarafelag« af 13. ds., hvor Amtet anmoder om en Udtalelse om Lov Nr. 172—1932 og 176—1932 (Moratorie-loven) — af hvilken man har faaet tilstillet et Eksempel, skal man udtale:

Det er af stor Vigtighed at Løven ogsaa kommer at gælde for Færoerne, uden andre nævneværdige Ændringer end hvad der kræves for at lokalisere Amtsudvalget jvf. Paragraf 3, samt andre Udvalgs Sammensætning: Justitsministeren udnævner Amtsfuldmægtigen til Formand (Dette anføres af den Grund at Amtmanden er Formand i Bankraadet og Dommeren er Sparekassedirektor), et Medlem vælges af Banken, et af Færo Amts Sparekasse, et Medlem af »Føroya Fiskerimannafelag« og

»Føroya Arbeidarafelag« i Føring og et af »Føroya búnaðarfelags« Bestyrelse. I Paragraf 5, 2det Stykke, ændres »Dansk Fiskeriforening« til »Føroya Fiskerimannafelag«. I samme Paragraf 3die Stykke ændres »henholdsvis Fællesreparationen for osv. til Punktum, med »Føroya arbeidarafelag«. I samme Paragrafs 4de Stykke udgaar Ordet »København« og indskydes i Stedet »de Bygder, hvor der findes en Arbejdsorganisation«. Forsaavidt angaar Udvalgets Sammensætning, da anbefales det at Sysselmand eller Sognefoged hver indenfor sit Omraade beskikkes som Formand, medens Byraad eller Forstanderskab udpeger Udvalgets andet og den lokale Arbejdorganisation det tredje Medlem. Det kan vel ogsaa være af Betydning at en Del af Likviditetsfondets Midler anbringes i hervedende Amts Sparekasse eller Bank.

Forventende at Lagtinget uopholdeligt gennemfører denne be-

tydelige Lov, der tager Sigte paa at afhjælpe de herskende øjeblikkelige økonomiske Vanskeligheder tegner

Med Ærbødighed for »Føroya Arbeidarafelag« (sign.) J. H. Rubeksen.
Formand.

Udvalgsbetænkning

Lagtingssag Nr. 121b 1932:

1) Forslag til Lov for Færoerne om Tillæg til og Ændring i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v.

2) Forslag til Bekendtgørelse vedrørende det under 1) omhandlede Lovforslag.

De sidste Aars uforudsete og mægtige Fald i Fiskepriserne for saavel Sallfisk som Klipfisk har bevirket, at de til Fiskeriet her paa Øerne knyttede Virksomheder har arbejdet med store Tab, og at Fiskerne kun